

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. Quid & quotuplex sit meritum operum bonorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Sanctum cuius illa sunt opera tunc effectiue tunc formaliter aut quasi formaliter.

Secundum est Christus cuius membrum viuens est ille qui habet gratiam, & totum influxum participantis.

Tertium gratia ipsa operans & cooperans quæ instrumentum est & veluti manus Spiritus Sancti excitantis ad bonum: ex eo triplici principio tanta existit dignitas operis de se imperfectissimi, vt pretium habeat æquale præmio æterno.

Solutio
primæ dubitationis.

Ad primam Respon. nihil ex ijs locis aliud inferri nisi quod merita omnia nostra ita pendent à gratia quæ datur omnino gratis, vt sine illa nihil omnino possimus mereri, sic enim vita æterna dicitur ab Apostolo esse gratia Dei, quia gratia est à qua primum penderet, & sine qua nunquā illam mereremur vt recte annotat August. epist. 105. *Vita æterna iustitia quidem stipendium sed tibi gratia est, & ipsa iustitia.* Sic etiam dicitur Deus coronare nos in misericordia & misericordionibus, quia vt dixi supra ex Augustino, cum coronat merita nostra coronat dona sua quæ non nisi misericorditer confert. Fateor vitam æternam electis dari vt hæreditatem, sed ita tamen vt si adulti sint habeant eam etiam vt mercedem, vnde vocatur etiam ab Apostolo retributio hæreditatis: cum enim adoptiui duntaxat filij simus, ea conditione admittimur ad hæreditatem, quod mereamur eam etiam vt mercedem. Dicimur inutiles serui etiam postquam omnia fecimus quæ præcepta sunt nobis, quia Deus ex obsequio nostrorum operum non colligit vllam vtilitatem: vel etiam quia opera illa non nostris sunt viribus, sed ex auxilio gratiæ operamur. Cum negat Apostolus condignas esse passionibus huius temporis ad futuram gloriam: exaggerat tantum magnitudinem & æternitatem gloriæ, negatque vllam esse proportionem tribulationum quas in hac vita toleramus, cum cumulo bonorum quæ nos manent in altera vita, si passionibus illæ spectentur in se ipsis quoad magnitudinem & durationem, si autem spectentur secundum dignitatem quam à Spiritu Sancto informant, mouente, operante, & à Christo influente ac suorum meritorum vim conferente certe perfectam habent æqualitatem. Quando inuitamur ad emendum absque vlllo pretio & commutatione mel & lac, intelligi debet de prima gratia quam accipimus semper sine vlllo præmio merito. Vnde nec vllus confidere potest in suis meritis quæ omnino pendent ab eo qui factus nobis est iustitia & sanctificatio, & propitiatio & redemptio. Merita mortis eius sunt sufficientissima modò applicentur, non applicantur autem sine meritis nostris, quæ valorem ex illis habent.

Secundæ.

Ad secundam Respondeo eandem esse mentem sanctorum Patrum cum dicunt Deum coronare dona sua non merita nostra, & nostros actus esse insufficientes, nisi Dei misericordia præstò fuerit. Hoc enim vnum volunt quod sine gratia Dei nulla possint haberi merita, sic enim nulla sunt merita, quæ non etiam sint dona: vel etiam significant necessariam esse Dei acceptationem ad meritum quodlibet proprium vt patebit ex sequentibus.

Tertiæ
inferius.

Ad tertiā de rigore iustitiæ, & æqualitate operis cum præmio vt respondeatur videndum est quod propositum erat secundo loco.

SECTIO II.

Quid & quotuplex sit meritum operum bonorum.

Meritum
quid sit.

Certum est primò, meritum optimè defini opus propter quod debetur homini à Deo alicuius

præmij retributio: est enim, vt dixi valor moralis ipsius operis propter quem operans laude dignus est & præmio, vel breuius dignitas laudis & præmij propterea quæ reuocatur (vt sæpè dixi) ad causam efficientem non ad causam finalem: non enim sufficit vt prius existat in intentione quàm effectus, sed re ipsa & in executione debet existere prius saltem in aliqua differentia temporis, non enim causat tanquam bonum propter quod obtinendum, aliquid fiat, sed tanquam aliquid iam positum per quod poni debeat aliud: opus ergo meritorium dicit respectum vt sic, ad præmium ad præmiantem, & ad operantem.

Certum est secundò, meritum vniuersim diuidi à Teologis in meritum condignum & meritum congruum. Meritum condignum aliqui definiunt id cui ex iustitia debitum est præmium: meritum congruum illud cui præmium debetur ex aliqua tantum congruitate. Fallitur enim Soto asserens contra communem sententiam nullum esse meritum quod non sit condignum: Contritio enim peccatoris aliquod habet meritum, quia illi iustificatio infallibiliter debetur, neque datur omnino gratis, & tamen non habet condignitatem, sed solum congruitatem, sicut enim est imperfectum meritum, ita ius tribuit duntaxat imperfectum ad speratam mercedem, debetur videlicet merito congruo solum imperfectè propter bonitatem aliquam operis, & promissionem diuinam.

Difficultas igitur tota est de propria ratione in qua differunt meritum perfectum seu condignum, & meritum imperfectum seu congruum. Primò enim dici potest quod differant in eo quod merito condigno præmium debeatur ex iustitia rigorosa, non autem merito congruo. Secundò quod meritum condignum excludat omnem acceptationem gratuitam Dei: meritum autem congruum in ea solum fundetur. Tertiò ratione solius æqualitatis cum præmio, quam habeat meritum condignum, meritum autem congruum illam non habeat. Quæ tria paucis inquirere placeat.

S. I.

Utrum de ratione meriti condigni sit debitum iustitiæ rigorosæ.

Debitum rigorosæ iustitiæ appellatur illud cui res aliqua ita est debita, vt vera fiat iniuria creditori si non reddatur: Huiusmodi iustitiam non posse reperiri Deum inter & homines plenè alibi disputatum est propter summum Dei dominium in omnia iura quæ creaturis possunt conuenire, adeò vt de illis disponere possit Deus prout voluerit, quin vnquam vlla creatura iniuriam pati possit: nemo enim alteri facit iniuriam cum disponit de re sua. Hoc ergo supposito nunc queritur, vtum merita nostra condigna esse nequeant eo nomine, quia rigorosæ huius iustitiæ debitum non possint includere.

Ratio verò dubitandi est primò, quia illud omnè quod ex iustitia non datur, dari necessariò debet ex misericordia, sed quod datur ex misericordia non datur ex merito condigno, condignitas enim meriti excludit misericordiam, ergo quod non debetur ex iustitia non datur ex merito condigno: ergo vt meritum aliquod sit condignum debet includere debitum iustitiæ.

Secundò, illud meritum includit ius proprium iustitiæ in quo præmium est æquale pretio, si enim pro aliqua domo æstimata mille aureis, exhibeas pretium mille aureorum, emptionem facies ex vera iustitia: sed opus filij Dei adoptiui prout dignificatū ex inhabitante Spiritu per gratiam, & ex Christo influente per merita propria, habet æqualitatem cum æterna mercede, ergo illa merces æterna ex iustitia debetur.

Tertiò;

De Merito vt est effectus Gratia Christi. 509

Tertia. Tertiò, dicitur in Scripturis sapissimè quod ex iustitia pramium operanti rependitur, *Non enim iniustus est Deus vt obliuiscatur operis vestri & laboris: reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus Iustus Iudex*, & probatur quia princeps debet omnino militi strenuo coronam quam promissit cum pacto aliquo oneroso, neque dicitur gratis dare hanc coronam quam pro certo debet: Deus promissit coronam certantibus & fidem seruantibus, ergo debet illam ex vera iustitia.

Affertio 1. probatur. Dicendum tamen est primò, veram illam & rigorosam iustitiam nullo modo esse necessariam vt debeat homini iusto merces aterna ex merito condigno, sed sufficere illam iustitiam minus rigorosam & magis late sumptam, quæ sola intercedere potest inter Deum & homines. Ita docent omnes qui cum Vasque negant iustitiam propriam esse posse vel Dei ad homines propter negationem debiti perfecti, vel hominis ad Deum propter inadæquationem debiti, quia scilicet Deus nihil strictè debet, & creatura debet nimis strictè. Contrarium autem docent Suares & omnes illi qui pugnant pro rigorosa iustitia Dei ad homines.

Ratio verò est, quia ratio meriti etiam condigni est proprietas humane actionis studiosæ cui debetur aliquod pramium propter æqualitatem eius cum pramio, sed ad illam æqualitatem & debitum sufficere possunt fidelitas & gratitudo, & iustitia minus propria, ergo ad meritum condignum non requiritur iustitia perfecta. Probat minor, quia est aliquod discrimen inter pretium & pramium, vt patet, dicitur enim pretium equi venditi, domus locatæ, laboris in vinea: pramium autem appellatur dignitas laudis & honoris, sed non differunt nisi quod pretium dicat rigorem iustitiæ, pramium autem illam non dicat, ergo ad rationem meriti non requiritur debitum perfectæ iustitiæ. Deinde probò sufficere posse illam æqualitatem sine debito iustitiæ, si enim creditor possit aliis titulis exigere rem illam propter quam debet pramium, non rependet pramium ex iustitia, & tamen esse tunc poterit meritum condignum, ergo ad huiusmodi meritum non exigitur perfecta iustitia, sed sufficit fidelitas ex parte creditoris, & æqualitas operis meritorij.

Solutio primæ objectionis. Ad primam negatur illa maior, quidquid non recipitur ex iustitia recipitur ex misericordia, potest enim recipi ex fidelitate vel etiam ex iustitia quadam minus rigorosa. Quidquid retribuitur ex merito, non retribuitur ex misericordia pura si pactum interuenerit, sed retribuitur ex sola illa iustitia late sumpta quæ sola in Deo est respectu creaturæ.

Secundæ. Ad secundam Respondeo, falsam esse illam maiorem, illud meritum includit debitum iustitiæ in quo pretium est æquale mercedi, æqualitas enim esse potest, & tamen non erit rigor iustitiæ vt ostendi, quia si Deus possit aliunde illud opus exigere quod est æquale pramio, poterit Deus sine iniustitia negare pramium, etiam posita æqualitate, Deus autem donat etiam ipsa merita, & multis aliis titulis illa potest exigere, igitur posita æqualitate non necessariò sequitur iustitia rigorosa.

Tertiæ. Ad tertiam Respondeo Scripturam loqui de iustitia illa minus rigorosa, & tamen maiorem arguente perfectionem in Deo, sic enim vocat illum iustum iudicem appellat coronam iustitiæ, negat ita iniustum esse Deum vt obliuiscatur operum nostrorum, sed non loqui vnquam de illa stricta iustitia quæ in Deo summam argueret imperfectionem, iniuriam enim facere non potest ille qui Dominus est omnium iurium sui mancipij. Verum est quod ille princeps qui coronam promissit debet illam non solum ex fide-

litate, sed etiam ex iustitia, quia non est Dominus omnium iurium strenui huius militis: hoc autem vt vides locum in Deo non habet, qui si negaret pramium faceret infideliter, sed non faceret iniuste, quia non faceret iniuriam. Sed hæc alias fusiùs, & accuratius.

§. II.

Virum de ratione meriti condigni sit vt excludat acceptationem liberalem, & pactum Dei.

Video tripliciter diuisos esse Doctores in hac controuersia quam celeberrimam fecit multorum contentio: Primò, censet Scotus totam rationem meriti pendere à sola Dei acceptatione ac promissione, ita vt ea seclusa nullus in opere sit valor, & proportio cum pramio aeterno, totum enim hoc oriri à liberali promissione Dei. Secundò, censet ex opposito Vasques disp. 214. nullam promissionem Dei aut acceptationem exigi ad perfectum meritum, sed opera nostra ob dignitatem gratiæ ex se ipsis esse meritoria, etiam si nulla esset Dei promissio aut etiam Christi merita. Tertiò, mediam sequuntur sententiam Suares & Bellarminus, volunt enim nostra quidem opera ex se ipsis ante omnem promissionem esse proportionata pramio, sed non esse tamen meritoria sublato Dei pacto & promissione; volunt enim requiri ad meritum condignum & dignitatem operis & promissionem Dei, per quæ duo constituatur formaliter opus meritorium.

Ratio verò dubitandi est primò, quia si ad meritum condignum requiritur promissio, sequitur neminem iustum mereri posse nisi ei promissio aeternæ vitæ cognita fuerit, nunquam enim ex promissione oritur ius iustitiæ nisi quando cognita est acceptata promissio ab eo cui est facta: sed vt pramium reddatur ex merito condigno non requiritur cognitio promissionis, ergo ad constitutionem meriti condigni nulla requiritur promissio Dei. Deinde sequeretur merita Christi non fuisse infinita, quia illa non fuerunt merita nisi secundum mensuram acceptationis, sed non sunt à Deo acceptata nisi ad pramium finitum, ergo non fuerunt nisi finita. Denique merita Christi pro antiquis Patribus non sunt à Deo acceptata, neque à Christo applicata, vel enim acceptauit ea Deus per modum solutionis aut gratiarum actionis, & sic merita Christi non causant sed supponunt gratias illas iam datas, non illas causant: vel sunt applicata per modum orationis & sic oratio fiet ad Deum pro re præterita quod absurdum est.

Secundò, probatur à simili, nam quodlibet peccatum seclusa quacunque Dei comminatione meretur pœnam sibi æqualem, ergo similiter opera iustorum merentur gloriam. Deinde si peccatum secluso pacto meretur pœnam, Christi autem meritum eo secluso non meretur pramium, sequitur, quod peccatum fuit potentius ad destruendum quàm meritum Christi ad ædificandum. Deinde vt per laborem in alterius vinea impensum aliquis à domino vineæ mereatur mercedem non requiritur pactio de tali mercede, sed sufficit vt vel ipse dominus vineæ iubeat aut etiam approbet illum laborem, sic enim obligatus ex iustitia manet, & compellatur etiam à Iudice vt soluat pretium labori æquale, ergo similiter ad constituendum meritum sufficit præceptum Dei, & operis approbatio non requiritur promissio pramij.

Tertiò, à priori probatur quia filio debetur hæreditas si benè se gesserit quamuis nulla intercedat pactio, sed per gratiam homo filius constituitur, ergo

Doctores sententiæ.

Ratio prima dubitandi.

Secundæ.

Tertiæ.

ei debetur hæreditas secluso pacto. Deinde gloria vocatur pignus hæreditatis, ideoque tantum valere debet quantum hæreditas ipsa valet. Denique opera filiorum Dei præsertim si dignificentur per merita filij Dei naturalis habent proportionem cum gloria, alioqui si Deus vellet quodlibet opus bonum redderetur de condigno meritorium quod absurdum est.

Afferrio
secundò.

Dico secundò, tamen si opera bona hominis iusti habeant antecedenter ad promissionem Dei quod veluti fundamentaliter & in actu primo æternæ vitæ sint meritoria, requiritur tamen Dei ordinatio & promissio ut sint formaliter & in actu secundò meritoria ita cum S. Thoma art. 1. communius Theologi censent Valentia quæst. 6. part. 4. Bellarminus, lib. 5. de iustificatione cap. 14. Suares lib. 12. cap. 17. & sequentibus.

Probatur
primò.

Ratio autem est quia potest opus bonum esse meritorium vel fundamentaliter, & in actu primo, vel formaliter & in actu secundo: fundamentaliter dicitur meritorium quatenus est æquale omnino & proportionatum præmio, adeò ut rationabiliter præmiari possit. Formaliter dicitur meritorium quatenus non solum est æquale præmio & præmiari potest, sed etiam debet præmiari; Deum enim obligat ut mercedem rependat. Primò, modo meritorium est bonum opus secluso pacto Dei, quia opera nostra ex se ipsis verè sunt meritoria, non quia Deus illa gratis acceptat, meritum enim vocatur id quod ex se ipso est dignum laude, liberalitas autem Dei & extrinseca promissio non reddit opus laude dignum, ergo seclusa Dei promissione opus est fundamentaliter meritorium. Quod autem secundo modo & formaliter non sit meritorium.

Opus bonum non mereri formaliter gloriam probatur.

Primò, colligitur ex Scripturis ubi gloria vocatur nomine promissionis, *Hæreditabunt promissiones, quas repromisit Deus diligentibus se: ex denario convenisti mecum redde illis mercedem.* Vnde argumentor, quantumcumque laboret operarius in alterius vinea nunquam debet illi dominus mercedem nisi tacite vel explicate acceptaverit illum laborem. Dico (tacite) quia si iubeat aut videat laborantem, certè acceptat laborem & mercedem debet quantum magis Deus qui supremus dominus est, & laborem nostrum aliis exigere potest titulis, nihil debere potest, nisi se ipsum obliget promittendo. Similiter nullus imperator stipendium debet militi nisi vocetur ad militiam & labor eius acceptetur.

Secundò, fauet apertè Tridentinum sess. 6. cap. 16. (ubi sic ait) *benè operantibus usque in finem proponenda est vita æterna & tanquam gratia filiis Dei misericorditer promissa, & tanquam merces bonis ipsorum operibus & meritis ex Dei promissione fideliter reddenda:* Vbi ponderari debet quod Dei promissio ponitur tanquam ratio propter quam redditur merces, ergo promissio illa constituit rationem meriti.

Tertiò, à posteriori probatur, quia si ad rationem meriti nulla exigatur promissio æquè dici poterunt in cælo mereri animæ beatæ, aut etiam animæ Purgatorij, nihil enim deesse videtur aliud quam Dei promissio & pactum, opera enim bona sunt, libera & præmio æqualia. Denique à priori ratio est, quia supremus dominus omnium qui habet mancipium & potest aliis titulis opera eius exigere, non tenetur pro illis operibus præmium rependere nisi se ipsum liberè obliget promittendo & ordinando talia opera ad præmium. Deus autem innumeris titulis ut sæpe dixi potest huiusmodi opera exigere, ergo si nihil promittat nihil unquam debet, *Debitor enim factus est, ut ait Augustinus, non aliquid accipiendo, sed aliquid promittendo.*

Solutio
primæ difficultatis.

Ad primam Respondeo verum quidem esse quod

ad debitum iustitiæ semper exigitur ut promissio approbata & acceptata fuerit ab eo cui fit promissio, sed nego illud esse necessarium ad debitum iustitiæ illius minus rigorosæ quæ fidelitas tantum est. Dixi autem meritum non esse debitum nisi fidelitatis. Fateor merita Christi fundamentaliter & in actu primo esse infinita, sed formaliter & in actu secundo esse tantum finita, quia Deus non proponit præmium illius nisi finitum: si enim secluso pacto Deus deberet præmium æquale, iniustus esset si rependeret inæquale. Merita Christi acceptata fuerunt pro meritis antiquorum Patrum eo modo quo sunt acceptata pro auxiliis illis datis siue illa fuerit solutio siue gratiarum actio, siue approbatio voluntatis Christi quod tertia parte disputatum est.

Ad secundam Respondeo magnam esse disparitatem in illis omnibus. Primò enim distingo illud antecedens: peccata mortalia secluso quocunque pacto merentur pœnam æternam quasi fundamentaliter & in actu primo concedo: merentur pœnam æternam ita ut Deum obligent ad illam inferendam nego. Et in hoc disparitas est quia per peccata Deus non tenetur punire, per merita obligatur remunerare: unde patet peccata non fuisse potentiora quam Christi merita, peccata enim non obligant Deum, sicut illum obligant Christi merita. Quod additur de domino vineæ qui rusticum videt laborantem, fateor quod ille tenetur solvere præsertim si iusserit vel viderit laborantem, quia hoc est tacite cum illo pacisci, neque aliis titulis exigere potest illum laborem sicut illum exigere potest Deus.

Ad tertiam Respondeo quod filio adoptivo debetur hæreditas merito personæ, si nullum pactum intercesserit, sed non debetur merito operis cui ex aliqua iustitia hæreditas debeatur. Reliqua probant de merito fundamentaliter sumpto, non de merito sumpto formaliter & in actu secundo.

Quæri ulterius potest qualem valorem ex Christi meritis accipiant nostra merita, negant enim aliqui vllum valorem operum nostrorum pendere à Christi meritis: contrarium autem fuscè docet Suares: ego mediam viam tenendam puto. Primò, enim certum mihi videtur quod moralis valor nostrorum operum sumptus formaliter & in actu secundo plane pendet à Christi meritis, quia Deus non promittit operibus nostris præmium, nisi quatenus Christus hoc nobis meruit aliqui merita nostra remotè tantum penderent à Christo. Secundò, valor fundamentalis nostrorum operum non videtur pendere propriè vel augeri ex meritis Christi, non enim potest augeri nisi quatenus dignitas meritorum Christi vnum quodammodo facerent cum meritis nostris propter unionem quam habemus cum Christo capite, cuius decor in omnia redundat membra: sed hic est influxus formalis qui videtur non esse admittendus aliqui merita nostra essent infinite digna, solus autem influxus effectivus sufficit quatenus per merita Christi tribuit nobis Deus gratias actuales, & acceptat nostra opera etiam supra valorem quem habent.

§. III.

Utrum ad rationem meriti exigatur proportio & æqualitas operis cum præmio.

Dixi necessarium esse ad meritum condignum promissionem diuinam, nunc reliquum est ut dicatur, utrum præter eam exigatur etiam æqualitas operis cum præmio, an verò sola Dei promissio sufficiat ad efficiendum ut opus de se vile fiat meritorium de condigno, sic enim docent Conink disp. 8. de fide dubit. 3. Tannerus tom. 4. disp. 1. quæst. 1.

Ratio

Ratio prima dubitandi. Ratio verò dubitandi primò est, quia dicit Abraham Deus: *Ego protektor tuus, & merces tua magna nimis*: id est omni merito tuo maior, ergo non est æqualitas inter meritum & præmium seculæ promissionis, eo scilicet modo quo cursus æqualis non est ex se cum brauiò, sed accedente tamen promissione Principis dicitur illud mereri qui currit in stadio.

Secunda. Secundo, visio Dei est ex se infinita non solum extrinsecè ac obiectiue, sed etiam in duratione, nam illa est ex se æterna, vnde moraliter & secundum prudentiam æstimationem, est præmium infinitum, opus autem meritum, verbi gratiæ, elemosina vnus nummi omni ex parte finita est tum in duratione, tum in obiecto, tum in intensione, sed finiti ad infinitum nulla est proportio & æqualitas, ergo inter opus meritum & præmium nulla est æqualitas.

Tertia. Tertiò, sicut potest Princeps aureæ argenteæque pecuniæ valorem augere, inò rei quæ nullius est de se valoris, verbi gratiæ, corio valorem potest tribuere, ergo non videtur dubium quin Deus operi de se imperfectissimo valorem meritum possit adiungere sola Dei voluntas & destinatio ad præmium: ergo etiam si opus non sit æquale præmio, sola Dei acceptatio potest illud facere meritum.

Affectio tertia. Dico tertiò, requiri omnino ad meritum condignum vt opus meritum habeat omnimodam æqualitatem cum præmio æterno, neq; sufficere promissionem diuinam. Ita communius docent Theologi & per hanc præferim æqualitatem volunt distingui meritum condignum à merito congruo.

Probarur. Primò enim non potest homo iustus per opus meritum esse dignus Deo, & dignus gloria, non potest mereri mercedem & stipendium nisi per aliquod opus quod sit æquale præmio: sed in Scripturis dicitur quod homo iustus per sua opera dignus est gloria, meretur stipendium & mercedem, ergo necesse est vt opus meritum sit æquale præmio. Deinde certum est quod opera naturalia, quantumuis Deus illis gloriam promitteret non possunt esse meritoria de condigno æternæ vitæ, sed si non requiritur æqualitas operis & præmij modò ad sit promissio Dei, poterunt naturalia opera esse condignè meritoria præmij æterni ergo requiritur illa æqualitas. Imò si promissio sola facit meritum condignum, quantumuis opus sit inæquale contritio peccatoris erit meritoria de condigno, quia certum est promissam illi esse remissionem peccati. Denique nulla potest esse ratio cur ad meritum condignum exigatur gratia sanctificans euehens hominem ad dignitatem filij Dei adoptiui, nisi quia per illam opus hominis iusti dignificatur, & quodammodo Deificatur sicut enim persona Verbi vnita humanitati Christi & illam sanctificans confert eius actibus valorem infinitum, quia dignificat humanitatem & denominatur operans tales actus: sic cum quadam proportionem persona Spiritus Sancti, vnita, vt dixi, animæ iusti denominatur operans actus eius supernaturales, atque adeò illos euehit ad valorem æqualem præmio æterno.

Solutio primæ difficultatis. Ad primam Respondeo quod quando dicitur *Vita æterna merces magna nimis*, id est superans valorem operis debet intelligi superare valorem operis in se sumpti, nam actus quilibet hominis in se ipso consideratus certè nullius est momenti, & nullam cum præmio æterno habet proportionem: si autem sumatur opus illud in se viliissimum prout dignificatur ab inhabitante Dei spiritu, & prout denominat illum operantem etiam immanenter certè illud opus habet quandam infinitatem, aut saltem æqualitatem cum æterna mercede. Brauium promissum quod superat laudabilitatem operis debetur ad summum de congruo non debetur de condigno.

Ad secundam Respondeo Dei visionem esse præmium duntaxat finitum, quia per illam Deus infinitus non possidet nisi finitè. In duratione autem est infinita secundum quid cum sit æterna, opus hominis iusti dignificatur per gratiam & Spiritum Sanctum, vt dixi, habet infinitatem quandam saltem secundum quid ex dignitate Spiritus inhabitantis, & constituentis filium adoptiuum, nam hereditas ita debetur filio vt illa nunquam ei possit auferri, nisi per aliquod opus malum mereatur ea priuari.

Ad tertiam Respondeo magnum esse discrimen inter bonum vile cuiusmodi est moneta, & bonum honestum ac laudabile cuiusmodi est opus meritum. Fateor utilitatem alicuius boni posse augeri per voluntatem principis, in ordine ad finem aliquem extrinsecum cuiusmodi est moneta, quæ sine dubio est bonum vile vt emi possint quæ sunt necessaria: princeps videlicet augere potest valorem monetæ si velit vt pro tali moneta dentur res tanti valoris: nego autem posse augeri à Principe honestatem ac laudabilitatem alicuius operis, non enim facere potest etiam ipse Deus vt opus quod non est in se laudabile intrinsecè, sit intrinsecè laudabile. Valor autem meritorius est honestas & laudabilitas intrinseca operis, quam augere nullo modo potest extrinseca Dei promissio.

QVÆSTIO II.

De subiecto meriti, seu de operibus meritoriis.

Dixi existentiam, quidditatem, & diuisionem meriti, vnde constat opera nostra esse verè ac propriè meritoria vel condignè vel congruè. Nunc præcipua difficultas est quænam conditiones exigantur in opere bono vt condignè meritorium sit vitæ æternæ: illæ autem conditiones possunt se tenere primò ex parte Dei, & illa, vt dixi, sola promissio est, non autem debitum vllum strictæ iustitiæ. Secundo tenere se possunt ex parte operis meritorij. Tertiò, ex parte personæ merentis: primum illud caput iam dictum est, duo posteriora huius loci propria sunt.

SECTIO I.

Conditiones ex parte ipsius operis requisitæ vt illud sit meritorium.

Ad actum de condigno meritorium requiruntur sine dubio aliquæ conditiones quorum vna si defuerit tollitur condignitas meriti, & æqualitas eius ac proportio tota cum præmio. Possunt autem quatuor excogitari conditiones ad condignitatem meriti requisitæ in ipso actu. Prima vt sit actus positius non autem pura omisso. Secunda vt sit moraliter honestus. Tertia vt sit supernaturalis. Quarta vt sit ex influxu charitatis.

§. I.

Utrum requiratur ad meritum actus positius, & moraliter bonus, an verò sufficiat pura omisso.

Ratio dubitandi est primò, quia pura omisso actus mali est meritoria si esse potest libera & procedere ex motiuo verè honesto, sed esse potest libera & procedere ex motiuo sicut in superioribus sæpè probatum est, si enim omittam peccatum aliquod tunc quando cognosco illam omissionem esse honestam, illa omisso pendet à motiuo honesto & est libera, ergo illa omisso est meritoria.

Prima ratio dubitandi.

Secundò,